

álmaidat őrzik, akár világvégén hagyott csecsemők egy anyaméh emlékeit. egy boldogabb szoba felé tartasz. itt van hely egy olyan partszakasznak, ahol nem számíthatsz emlékekkel roskadásig rakott hajókra. hirtelen visszalépsz a fedélzetre, magára hagyod az ablaküvegen boldoggá szépült vonásaid, felnézel az éjszakai égre, s mint kifogott halak, tátogsz a csilagközi terekbe, tökéletesen egyedül, valami egész mást keresve.

Tózsér Árpád

A lakozás költészete

A temető sustorgó lapjain régmúlt tegnapokról olvasok, múlt vizek zuhognak a sírok sorai között. Itt, a hegyek s földvízenyők hazájában az örökkévalóság házai, a sírok is lejtenek, mintha le akarnának csúszni a domb homlokáról. Lakóik talán tudnak valamit, amit mi nem. Mondjuk a lét és létezők hiteles viszonyáról. Apám sírja fölött kezembe tetetem arcom. A temetőt körülölelő gesztenyefák ujjai között egy másik temetőre, kiháló falumra látok, azt vallatom történelem-, tér- és épületközközökről. A települések központja máshol főtér, capitolium, de legalábbis piac, nálunk, a falu közepén, még fiatal felnőtt koromban is mocsár volt, talán a jurából itt maradt nádas, hol esténként nem tógás szenátorok készültek Caesar megölésére, hanem tollas dinók korcs utódai, vízityúk és szárcsák tépték egymást a jobb éjszakai nyugvóhelyekért. Igaz, a világegyetem első akadémiái, múzeumai, könyvtárai valóban nem itt születtek, de az ember teljesítőképességét tekintve a környező hegyek félbevágása [máshol gleccserek faragják így le a sziklafalakat] volt olyan képtelen rekord, mintha egy távugró a dobbantó léctől 90 fokos szögben rugaszkodna el. A falu legelső telepesei mocsarak, erek, vizek fölé építkeztek, de nem milliónyi vörösfenyő cölöpre, mint

Velence, hanem az almaként kettévágott kőhegyek oldalába, terméskövekből. S az építkezésük hogyanja ma épp olyan szakrális tárlány, mint a Machu Picchu építéstechnológiája. A régiek ismerték a lakozás költészetét.

Post-danse macabre

AVAGY: AZ UTOLSÓ ELLENÁLLÓK

A költészet egy idő óta a korábban a névszói állítmányokba zárt *danse macabre* elszabadulása. A kötőszóhalmok már előre jelezték a megbomlott mondatgravitációt, a színesztéziák pedig az idegpályákon fordítva zúgó jambikus orkánokat harangozták be. Röviden: a vers ma a röhögő, fingó, csont nemiszervét rázó Halál tánca. Az ember persze versben is a legrégibb idők óta készül a halálra – pápa vagyok, fejedelem vagyok, vitéz vagyok, gazdag vagyok, bölcs vagyok, vén vagyok, elmegyek meghalni –, de a sírokban túlélő sejtek tébolyult, nem-e-világi cikázása fölött először Rimbaud hínáros kajütáblakán betekintve szörnyedtünk el. Mai verseink nominatívuszai e hajó kísértetei, csontmatrózok, fulladt alanyok; prozodiájuk – késszemű sirályok vijjogása. Sehol egy táncos szisztolé, megugró ütem, a vers egén sehol sistergő pacsirtaparázs! Az egykor a halottak csonthéjas magvából is kicsírázó dalra mai sírbarázda nem emlékezik. Az emberi állag a nemléthez ért, mindenhatósága önmaga ellen fordul, s a vers, amely valaha a lét belakásának elvéthetetlen hangja volt, ma a szadomazó halál kéjes nyögése. Az ember végső gyökerét vágja, amely még úgy-ahogy a földhöz, tulajdonképpeni létéhez köti. A múlt század közepén egy német költő-filozófus és egy francia filozófus-költő háromszor találkozott egy provence-i gesztenyefa alatt, Euklidész háromszögébe fogták a *gondolatot*, a *költészetet* s a *létet*. Ők voltak az utolsó ellenállók.